

स्थापना : १९५४

“ स्वावलंबी शिक्षण हेच आमचे ब्रीद ” -कर्मवीर

रयत शिक्षण संस्थेचे

कार्यालय : ७१३४६

निवास : ७१७९४

सद्गुरु गाडगे महाराज कॉलेज, विद्यानगर, कराड

पिन - ४१५ १२४ जि. सातारा (महाराष्ट्र) पो. बॉ. नं. ३

कला, विज्ञान व वाणिज्य (कनिष्ठ व वरिष्ठ)

(शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नित)

संस्थापक : पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील डी. लिट.

प्राचार्य : डॉ. एस. डी. जाधव

एम. एस्सी., पीएच. डी.

संदर्भ क्र. :

दिनांक : ७.६.२००१

- प्रमाणपत्र -

कु.व.व्हाण गिरीजा शंकरराव ही या महाविद्यालयात सन १९९९-२००० या शैक्षणिक वर्षात एम.फिल [मराठी] पदवी अभ्यासक्रमासाठी नियमित इच्छाशक्ती विद्यार्थिनी होती तिने " तुकाराम दर्शन " डॉ. सदानंद मोरे व "विद्रोही तुकाराम" डॉ.आ.ह.सांबुडो या दोन ग्रंथांचा तालमिक आणि चिकित्सक अभ्यास या विषयावर डॉ. सुमन पाटील यांच्या मार्गदर्शनाखाली प्रबंधिका पूर्ण केली आहे. तिची प्रबंधिका एम.फिल [मराठी] परीक्षेसाठी स्कारावी अशी मी शिफारस करतो.

(Signature)

(Signature)

प्राचार्य,

सद्गुरु गाडगे महाराज कॉलेज, कराड.

५

सुमन पाटील
क-८/६/२००१

प्रमाणपत्र

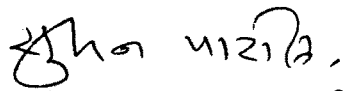
प्रमाणित करण्यात येते की, कु. चव्हाण गिरीज शंकरराव यांनी शिवाजी विद्यापीठाच्या एम्. फील या पदवीसाठी सादर केलेल्या " तुकाराम दर्शन" लेखक डॉ. सदानंद मोरे व " विद्रोही तुकाराम " लेखक डॉ. आ. ह. साळुंखे या ग्रंथाचा तौलनिक आणि चिकित्सक अभ्यास." या प्रबंधिकेसाठी केलेले संशोधन माझ्या मार्गदर्शनाखाली झालेले आहे. प्रबंधिका लेखनास ज्या संदर्भ साहित्याचा आधार घेण्यात आलेला आहे त्याचा आवश्यक तेथे यथोचित निर्देश केलेला आहे.

कु. चव्हाण गिरीजा शंकरराव यांनी ही प्रबंधिका स्वतंत्ररीत्या लिहली असुन ती इतर कोणत्याही विद्यापीठात कोणत्याही अन्य परीक्षेसाठी सादर केलेली नाही.

सदर प्रबंधिका शिवाजी विद्यापीठाच्या मराठी विषयातील एम् फिल पदवीसाठी सादर करण्यास माझी अनुमती आहे.

कराड:-

दिनांक :- २५.६.२००७

प्रा. डॉ. सुमन राजाराम पाटील
मार्गदर्शक

प्रतिज्ञापत्र

“ तुकाराम दर्शन ” लेखक डॉ. सदानंद मोरे व “ विद्रोही तुकाराम लेखक “डॉ. आ. ह. साळुंखे या दोन ग्रंथाचा तौलनिक आणि चिकित्सक अभ्यास.” या विषयावरील सदरची प्रबंधिका मी शिवाजी विद्यापीठ एम्. फील पदवी परीक्षेसाठी लिहीली आहे. ही प्रबंधिका अथवा तिचा कोणताही भाग मी अन्यत्र कोठेही कोणत्याही परीक्षेसाठी सादर केलेला नाही.

पूजा कॉम्प्लेक्स कराड

दिनांक २५.६.२००९

कु. चव्हाण गिरीजा शंकरराव

अभ्यासक

ऋणनिर्देश

दोन मोठ्या लेखकांच्या पुस्तकांचा अभ्यास करताना मार्गदर्शन करणाऱ्या माझ्या गुरूवर्या डॉ. सुमन पाटील व वेळोवेळी प्रोत्साहन धीर आणि मानसिक आधार देणारे श्री. भास्करराव शिंदे या दोघांनीही मला प्रोत्साहन देऊन सहकार्य केले त्यामुळे मी माझा शोधनिबंध पूर्ण करू शकले मी त्या दोघांचीही ऋणी आहे.

संत तुकारामासारखे जीवन जगलेले पण अज्ञात तुकारामासारखे अज्ञातच राहिलेले माझे वडील कै. शंकरराव लक्ष्मणराव चव्हाण यांचे ऋणातच राहणे मला योग्य वाटते कारण त्यांचे ऋण कधीही न फिटण्यासारखे आहेत. त्याचबरोबर श्रीमती पद्मजा चव्हाण, डॉ. कन्हैया कुंदप सर, पाटील सर, सुर्यमाला जाधव यांचे ही ऋण विसरता येणार नाहीत.

अत्यंत कमी वेळात तुकारामाचे सुंदर पेंटिंग करून देणारी माझी बहिण सौ. राही विजय कदम तसेच मला अभ्यास करून देणारी माझी तीन वर्षांची मुलगी निसर्गा. बहिणी सौ. अिरा, सौ. मिरा, सौ. संघमित्रा या सर्वांच्या सहकार्याबद्दल मी ऋणी आहे. त्याचबरोबर त्वरीत या शोधनिबंधाचे टंकलेखन सौ. पुजा कुमार कुलकर्णी कराड यांनी केले.

माझ्या यशात या सर्वांचा वाटा नक्कीच असेल यात शंका नाही.

कराड

कु. चव्हाण गिरीजा
अभ्यासक.

अ नु क्र म णि का

आ. क्र.	तपशिल	पृष्ठ
	भूमिका	
1.	महाराष्ट्रातील संतपरंपरेचा आढावा घेवून त्यात असलेले संत तुकारामाचे स्थान व त्या वेळच्या समाजाची पार्श्वभूमी	०१ ते २१
2.	तुकारामाच्या चरित्राची रूपरेषा	२२ ते ३९
3.	“ तुकाराम दर्शन” या डॉ. सदानंद मोरे यांनी लिहीलेल्या पुस्तकाचे धावते समालोचन त्यामागील त्यांची भूमिका	४० ते ७६
4.	“विद्रोही तुकाराम” या ग्रंथाच्या निर्मिती भागाची लेखकाने दिलेली भूमिका	७७ ते १०९
5.	“विद्रोही तुकाराम” व “तुकाराम दर्शन” याची तुलनात्मक मांडणी	११० ते १२८
6.	वाङ्मयीन मुल्यमापन	१२९ ते १४१
7.	उपसंहार 1. परिशिष्ट 2. संदर्भसूची	

भूमिका

“ विद्रोही तुकाराम ” लेखक आ. ह. साळुंखे व “ तुकाराम दर्शन ” लेखक डॉ. सदानंद मोरे दोन्ही ग्रंथांचे लेखक विद्वान, तत्त्वज्ञ, विचारवंत दोघांनी तुकारामाच्या अनेक ग्रंथांचा अभ्यास करून संशोधन केलेले आहे.

दोघांचे संशोधनाचे मार्ग वेगवेगळे आहेत. परंतु तुकारात हे अंतिम साध्य आहे.

संत तुकाराम हे कोणत्याही विद्यापीठात पदवी घेण्याकरीता गेले नव्हते परंतु त्यांनी जगाला दिलेले ज्ञान हे फार मोठे आहे.

आज इतकी वर्षे होवूनही तुकारामांचे अभंग घराघरातून ऐकायला मिळतात. “ ज्ञानबा तुकाराम ” हा वारकरी पंथाचा जयघोष ऐकायला मिळतो. अश्या तुकारामवर लिहलेल्या पुस्तकांचा अभ्यास मी करण्यामागे मला ही तुकाराम शोधायचा होता. खरा तुकाराम जगाला कळणे महत्वाचे आहे कारण तुकाराम महाराजांच्या बाबतीत अनेक गोष्टी समाजाला माहीत नाही आजपर्यंत तूकाराम महाराजांच्या चरित्रात खेडया गोष्टी उलगडून दाखवल्या जातात त्यातील सत्यता पडताळण्यासाठी आ. ह. साळुंखे यांच्या पुस्तकात काही महत्वाच्या बाबी नमूद आहेत. तर सदानंद मोरे यांच्या तुकाराम दर्शनात तुकारामांवर कोणी काय लिहले तसेच त्यांच्या अभंगाद्वारे त्यांच्या जीवनाची ओळख होते. आणि इतिहासातील काही छोटे छोटे ताण तणाव आहे त्याची माहीती होते. उच्चवर्णीयांनी स्वार्थासाठी मांडलेला खेळ त्याला तुकारामांनी सत्याग्रहाद्वारे दिलेला लढा तसेच समाजप्रबोधनासाठी तुकारामांनी स्वतः झिजून केलेले कार्य.

असा तुका आकाशाएवढा त्याच्यावर केलेले संशोधन असा दस्तऐवज विद्यापीठात असावा व एम्. फिल पदवीच्या निमित्तानाने हे काम करायचे ठरविले.

कराड (सातारा)

दिनांक

कु. चव्हाण गिरीजा शंकरराव